

Հավելված
ՀՀ Վայոց ձորի մարզի
Արենի համայնքի ավագանու
2025թ. մարտի 3-ի N 32-L- որոշման

**ԱՐԵՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ
ՄԱՔՐՄԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ**

(2025-2028թթ.)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ 1 ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
1. ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԼԱԿԱՆ	4
2. ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ.....	6
3. ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ ԵՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	8
5. ԻՐԱՋԵԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	14
6. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ	17
7. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ և ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ.....	21

ԳԼՈՒԽ 2 ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

1. ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐ	22
2. ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ԹԻՐԱԽՆԵՐ և ԴՐԱՆՑ ՀԱՄՆԵԼՈՒ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ..	20
3. ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ ԹԻՐԱԽՆԵՐ և ԴՐԱՆՑ ՀԱՄՆԵԼՈՒ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ..	24
4. ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ	26
5. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ.....	26
6. ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՎՈՐՈՒՄ	27

ԳԼՈՒԽ 1 ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Ներածություն

Աղյուսակ 1

Պլանի անվանում	ՀՀ Արենի համայնքի Աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման 2025-2028թթ. պլան
Պլանավորման մեջ ընդգրկված համայնք, բնակավայր	Արենի համայնքի 9 բնակավայրեր
Պլանավորման ժամանակաշրջան	2025-2028թթ
Ներկայացվող Պլանի նախատեսված վերանայման ամսաթվերը	2026թ. նոյեմբեր, 2027թ. նոյեմբեր 2028թ. նոյեմբեր
Պլանը կազմող անձանց անուն, ազգանուն, պաշտոն	Զեմֆիրա Հարությունյան, աշխատակազմի գլխ. մասնագետ-ՏՁ պատասխանատու
Պլանը կազմող անձանց էլ. հասցե և հեռախոս	1. zemfira.harutyunyan@mail.ru 2. arenigyux@mail.ru
Պլանի էլեկտրոնային տարբերակը ներբեռնելու էլ. հասցե	arpaareni.am

Պլանը կազմված է ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի 2024 թվականի 25 հունվարի N 07-Լ հրամանի Հավելվածին համապատասխան: Պլանավորվում է միջհամայնքային համագործակցություններ, թափոնների կրճատման, իրազեկվածության բարձրացման ծրագրեր:

Սույն պլանը նպատակաուղղված է Արենի համայնքում ընդգրկված բնակավայրերի աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգում ծառայությունների որակի գնահատման մեխանիզմների և ծառայությունների մատուցման վերահսկողության և մշտադիտարկման համակարգերի ներդրմանը:

ՀՀ Վայոց ձոր մարզի Արենի համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման պլանը /այսուհետ՝ Պլան/ բխում է «Տեղական ինքնակառավարման մասին ՀՀ

օրենքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի 20-րդ կետի, 42-րդ հոդվածի 1-ին մասի 16-րդ կետի, «Աղբահանության և սանիտարական մաքրման մասին» ՀՀ օրենքի 4.4 -րդ հոդվածի դրույթներից: Պլանի կազմման անհրաժեշտությունը բխում է ոլորտում կիրառվող նոր մեթոդաբանության առկայությունից, որը կանոնակարգում է հանրապետության բնակավայրերում գոյացող աղբի հավաքման, տեղափոխման, պահպանման, տեղադրման /հեռացման/, վերամշակման ու օգտահանման գործընթացների պլանավորումն ու մշտադիտարկումը և սահմանում աղբահանության ու թափոնների կառավարման համար չափորոշիչները:

Պլանը նպատակ ունի ձևավորելու համապարփակ մոտեցում աղբահանության կառավարման ոլորտում, համակարգելու աղբահանության պլանավորումը տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ապահովելու նպաստավոր պայմաններ աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման կայուն համակարգի ներդրման և թափոնների գործածության ամբողջական շղթայի գործարկման համար:

ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՏԵՍԼԱԿԱՆ

Արենի համայնքն իր մեջ ներառում է 9 գյուղական բնակավայր:

Համայնքի վարչական տարածքում աղբահանությունն իրականացվում է 8 բնակավայրերում՝ Ագարակաձոր, Աղավնաձոր, Արենի, Արփի, Ելփին, Խաչիկ, Չիվա, Ռինդ, շաբաթական 2 անգամ:

Համայնքում աղբահանությունը և սանիտարական մաքրումն իրականացվում է «Արենի» ՀՈԱԿ-ի կողմից: Կազմակերպությունն ապահովված է աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայություններ մատուցելու համար անհրաժեշտ տեխնիկայով:

Համայնքի տնտեսական զարգացման, սոցիալական խնդիրների լուծմանն է միտված պլանավորման տարածքում աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման տեսլականը և նպատակները համայնքի ուժեղ կողմերը համայնքային բյուջեի միջոցները ինչպես նաև պետական կառույցների հիմնադրամների գործարարների և մասնավոր հատվածի ներդրումները: Հաշվի առնելով Արենի համայնքի աղբահանության ներկայիս իրավիճակը կատարվել է աղբահանության ներքին պոտենցիալի և արտաքին բարենպաստ ազդեցության, ինչպես նաև համայնքի թույլ կողմերի և համայնքից դուրս գտնվող բացասական ազդեցությունների վերլուծություն (SWOT վերլուծություն):

Քաջարան համայնքի աղբահանության SWOT վերլուծություն	
ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ	ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
• Աղբահանության ծառայության	• Համայնքն աշխատում է

առկայություն - Աղբահանություն իրականացնելու գրաֆիկի առկայություն - Աղբամանների առկայություն - Աղբատար մեքենաների առկայություն - Բնակչության կողմից վարձավճարների հավաքման բարձր մակարդակ - Նոր մտածելակերպի և բարեփոխումների նկատմամբ դրական վերաբերմունք համայնքապետարանի և աղբահանություն իրականացնող կազմակերպության կողմից	միջազգային կազմակերպությունների հետ - Միջազգային ծրագրերի մասնակցություն - Համայնքային իշխանությունները գիտակցում են իրենց դերը և պատասխանատվությունը համայնքային ծառայությունների որակի բարձրացման համար և ձեռնարկում է հնարավոր բոլոր միջոցները բնակիչների և ՏԻՄ -ի վարքագծի դրական փոփոխությունների համար
ԹՈՒՅՆ ԿՈՂՄԵՐ - Բնակչությանը տեղեկացնելու մշտական և կանոնավոր միջոցները բացակայում են - Բնակչության անիրազեկությունը և մտածելակերպը թափոնների տեսակավորման և վերամշակման նկատմամբ բացակայում են - Աղբահանության աշխատաշուկան գրավիչ չէ, ուստի վարձու աշխատողներ գտնելը բավականին դժվար է - Աղբավայրում ցանկապատերի, մեկուսացնող անտառաշերտի բացակայություն - Համայնքի տեղանքը կտրտված է	ՎՏԱՆԳՆԵՐ - Ճանապարհների շահագործման սեզոնային դժվարություններ - Աղբահանությանը վերաբերող ազգային օրենսդրական բարեփոխումների պակաս՝ նորմերի, նորմատիվների բացակայություն - Աղբավայրի բարեկարգման, կառուցապատման անհրաժեշտություն

Առաջիկա տարիներին նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- Հանրային իրազեկում թափոնների կառավարման բնագավառում
- Պահեստի կամ տեսակավորման կայանքի ստեղծում
- ԿԿԹ-ից թղթի և պլաստիկի տեսակավորում

1) Պլանավորման տարածքի բնութագիրը

Պլանավորման տարածքը Արենի համայնքն է 9 գյուղական բնակավայրերով:

ա) պլանավորման տարածքի նկարագրություն

	Ընդհանուր	Քաղաքային	Գյուղական	Արդյունաբերական	Գյուղատնտեսական	Կանաչ, անտառային
--	-----------	-----------	-----------	-----------------	-----------------	------------------

	տարածք ը					
Տարածքը /հա/	43785	0	43785			
Տարածքը տոկոսով ընդհանու րից /%/	100	0				

բ) Ժողովրդագրական տեղեկություններ

Գրանցված բնակչություն /մարդ/	Փաստացի բնակվող /մարդ/	Տնտեսությունների թիվը	Բազմաբնական շենքերի թիվը	Բնակարանների թիվը
2023	11703	2661		2140

գ) Աշխարհագրական սահմանները

Կոշտ թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակը և քանակը

Թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակները	Քանակը	Նշումներ
Բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ		
Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր		
Անհատական բնակելի տներ		
Ոչ բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ		
Առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների մատուցման շինություններ	128	
Հյուրանոցային և հյուրատնային տնտեսություններ, սպորտի համար նախատեսված, տրանսպորտի բոլոր տիպերի կայանների շինություններ	21	
Վարչակառավարչական, ֆինանսական, կապի, ինչպես նաև առողջապահության համար նախատեսված շինություններ	20	
Արտադրական, արդյունաբերական և գյուղատնտեսական նշանակության շինություններ	12	
Գիտակրթական, մշակութային և գրասենյակային նշանակության շինություններ	18	
Շինություններ, որտեղ իրականացվում է մեկից ավելի, առանձնացված տնտեսական գործունեություն	0	

2) Թափոնների քանակ և բաղադրություն

Աղբահանության պլանավորման շրջաններում հատկապես գոյացող թափոնների քանակի նվազեցման, տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման ծրագրեր և

միջոցառումներ մշակելիս ու նախատեսելիս՝ առանձնապես կարևոր է թափոնների քանակի և բաղադրության որոշումը:

ա. Գոյացող թափոնների քանակի ցուցանիշները Քաջարան համայնքի համար

- Մեկ տարում գոյացող թափոնների ընդհանուր զանգվածը (տոննա/տարեկան) 891.9 տոննա/տարի
- Մեկ տարում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով(մարդ/կգ/տարի)
- 109.5 կգ/մարդ/տարի
- Մեկ օրում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով (մարդ/կգ/օր)՝ 0.3 մարդ/կգ/օր

Բաղադրությունն ընդունված է ներկայացնել տոկոսով՝ ըստ յուրաքանչյուր բաժնեմասի ընդհանուր զանգվածի չափաբաժնի:

բ. Թափոնների բաղադրության հիմնական տեսակները/հոսքերը

- **Կոշտ կենցաղային թափոն**՝ աղբամաններում կուտակվող կոշտ կենցաղային թափոն՝ «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված թափոն,
- **Խոշոր եզրաչափի թափոն**՝ 1 խմ և ավել ծավալով թափոն, որը չի տեղադրվում աղբամանում,
- **Շինարարական աղբ**՝ քաղաքաշինական և շինարարական գործունեության հետևանքով առաջացող աղբ,
- **Փաթեթավորման թափոն**՝ կոմերցիոն գոտում գոյացող փաթեթավորման թափոն
- **Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն (ԷԷՍ)**՝ չշահագործվող սարքավորում, որը սնուցվում է էլեկտրական ցանցից կամ մարտկոցից,
- **Պարտեզային թափոն**՝ այգիների, պուրակների և այլ կանաչ տարածքներից հավաքված թափոն, այդ թվում՝ էտման թափոն, տերևներ և այլ նմանատիպ թափոն,
- **Վտանգավոր թափոն**՝ (բացի ԷԷՍ թափոնից)՝ ներկեր, քիմիկատներ, դյուրավառ նյութեր, բժշկական թափոն և այլն:

3) Թափոնների գործունեություն

Աղբահանության կառավարման համակարգում պլանավորում իրականացնելիս կարևոր է հստակ պատկերացում ունենալ թափոնների գործունեության բոլոր փուլերի մասին՝ թափոնի առաջացումից մինչև վերամշակման կամ օգտահանման արյունքում երկրորդային օգտագործում կամ վերացում/ոչնչացում կամ տեղադրում աղբավայրում, յուրաքանչյուր հաջորդական փուլում թիրախ սահմանելու հնարավորություններն ու խոչընդոտները վերլուծելու նպատակով:

Թափոնների գործունեության ձևերը	մեղրուշը								
		VII		(նվիրում մատակարար համարում %)	100	100	100	100	100
		VI		մատակարար համարումում համարումում համարումում					
		V		մատակարար համարումում /համարումում վարչական մատակարար					
		IV		(նվիրում մատակարար համարումում համարումում					
		III		(նվիրում մատակարար համարումում մի/համարումում					
		II		(նվիրում մատակարար համարումում համարումում					
		I		(նվիրում մատակարար համարումում համարումում	100	100	100	100	100
վարչական/տնտեսական համարումում համարումում վարչական				891.8	241	10.4	32		
նվիրում/վարչական/տնտեսական համարումում վարչական				109.5	30	1.3	4		
համարումում վարչական				Կոշտ կենցաղային թափոն	Կոշտ կենցաղային թափոն	Շինարարական արժեք	Փաթեթավորման թափոն	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	

բ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների հետ գործունեություն

➤ **Աղբահանության և կոշտ թափոնների հավաքում**

Արենի համայնքում աղբի հավաքումը կատարվում է՝

- Փողոցներում և բակերում տեղակայված աղբամաններից
- Բնակելի տներից և կազմակերպություններից գրաֆիկով
- Ինքնափախարդմանը՝ երբ թափոն գոյացնողը կազմակերպում է իր գոյացրած թափոնի փոխադրումը

Թափոնների հավաքման մեթոդ	Ծառայությունի ց օգտվող բնակչություն %	Տեսակարար ած հավաքում (տոննա)	Տեսակավ որված հավաքու մ %	Հտեսակավ որված հավաքում (տոննա)	Հտեսակավ որված հավաքում %	Լշու մներ
Աղբամաններից	100 %	-	-	891.8	100%	-

➤ **Աղբահանություն իրականացնող օպերատորներ**

Օպերատորի անվանումը	Ապասարկու ղ համայնքնե ր/ Բնակավայր եր	Ապասարկվ ող տարածքի բնակչությա ն թիվը	Օպերատ որի աղբատա ր մեքենան ների թիվը	Օպերատորի աղբատար մեքենաների տեսակը / տարադրվոյու նը (բաց/փակ թափոցով, կոմպակտոր և այլն)	Հավաքվող թափոնների տեսակները/ հատը, տեսակավորվ ած ալյաստիկ, թուղթ...շինար արական և այլն համաքում	Օպեր ատորի աշխա տանքի գնահա տակա ն	Լշու մներ
«Արենի» կոմունալ տնտեսություն և ՀՈԱԿ	Ագարակած որ	11391	2	MAZKO449-41	Խառը	Լավ	
	Աղավաճոր			ZIL KO-449	Խառը	Լավ	
	Արենի				Խառը	Լավ	
	Արփի				Խառը	Լավ	

				գործարան այլն/ կմ	և	
Կոշտ կենցաղային թափոն	3-25					
Շինարարան աղբ					3-25	

➤ Աղբավայր և աղբանոցներ

Աղբավայր /գտնվելու վայրը/	Շահագործող համայնքներ /բնակավայրեր	Աղբավայրի մակերես, հա	Տեղադրվող աղբի տեսակը	Ստեղծման իրավական հիմք /որոշման համար, ամսա սթիվ/	Անվանում և/կամ օգտագործման հրահանգներ	Շահագործողի ծրված անվանում	Աղբի տեղադրման վճար ը/ՀՀ դրամ/ տոննա	Դեպի աղբավայր տանող միջոցի ճանապարհա հատվածի վիճակը
Արենի	Արենի	14 հա	Կոշտ կենցաղային թափոն, շինարարական աղբ					Լավ

➤ **Պատասխանատվության փաստացի բաշխում**

Աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման պլանի արդյունավետ իրականացման պատասխանատուն Քաջարան համայնքի կողմից հիմնարկված «Քաջարանի կոմունալ տնտեսություն» ՓԲԸ -ն է, որը իրականացնում է թափոնների խառը հավաքում (100%), տեղափոխում (100%):

Թափոնների հիմնական տեսակների կառավարման համապատասխան փուլում ներգրավված դերակատարներն են՝

- ՏԻՄ
- Մասնավոր հատված /ՄՀ/
- Բնակչություն /Բն/
- Քաղաքացիական հասարակական կազմակերպություն /Քկ/
- արտադրողի ընդլայնված պատասխանատվություն /ԱԸՊ/:

Պատասխանատուներ	Իրազեկության բարձրացում /%/	Խառը հավաքում	Տեսակավորված հավաքում	Տեղափոխում	Տեսակավորում /գործարանային /	Վերաօգտագործում /կրկնօգտագործում/	Վերանշահում /կանոգում	Վտանգավոր թափոնների վնասվածքներ /%/	Տեղադրում աղբավայրում /%/
Տիմ	50	100	20	80					
Մասնավոր հատված			10	10		10			100
Արտադրող			30	10		50			
Բնակչություն						20			
Քաղաքացիական	50		40						